

10 MİLYON İŞSİZ

Enflasyon hesaplaması konusunda ciddi eleştirilere muhatap olan TÜİK, mayıs ayına ilişkin işgücü verilerini de açıkladı. TÜİK'e göre, işsizlik oranı yüzde 8.4, işsiz sayısı ise 3 milyon 11 bin kişi. DİSK-AR, TÜİK'in yüzde 25.2 olarak açıkladığı "atıl işgücü" verisinden yola çıkarak geniş tanımlı işsiz sayısının 10 milyon 31 bin kişi olduğunu belirtti

TÜİK'e eleştiriler artıyor

Ekonomist Alaattin Aktaş'ın, bir hesaplama neticesinde madde fiyatlarını bir tabloyla açıklaması sonrası eleştiri yağmuruna tutulan TÜİK, başkan düzeyinde yapılan açıklamalara rağmen tepkilerden kurtulamadı. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan** "TÜİK, bugün görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" eleştirisinde bulunurken, TÜİK eski başkanı Birol Aydemir, "AKP seçmeni dahil vatandaşlarımızın yüzde 80'i açıkladığınız enflasyon verisine inanmıyor. Siz de ben de biliyoruz ki rakamları manipüle ediyorsunuz. Yanlış savunmayın!" ifadelerini kullandı. TÜİK'in atıl işgücü verisinin neden resmi işsizlik kapsamında değerlendirilmediği merak ediliyor.

TÜİK'e göre işsizlik yüzde 8.4'e geriledi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), mayıs ayına ilişkin iş gücü istatistiklerini açıkladı. Buna göre, Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaş grubunda işsiz sayısı, mayısta bir önceki aya kıyasla 27 bin kişi azalarak 3 milyon 11 bin kişi oldu. İşsizlik oranı bir önceki aya göre 0,1 puan gerileyerek yüzde 8,4 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı, geçen yılın aynı ayına göre ise 1,1 puan azaldı. Söz konusu ayda 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı, bir önceki aya göre 0,3 puan artarak yüzde 15 oldu. Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel iş gücü ve işsizlerden oluşan atıl iş gücü oranı, mayısta aylık bazda 2 puan azalarak yüzde 25,2 oldu. • 7'DE

Geniş tanımlı işsizlik yüzde 25.2

TÜİK'in işgücü verilerini açıklamasından hemen sonra DİSK-AR, "İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu"nu yayımladı. DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak yapılan hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Mayıs 2024'te 10 milyon 31 bin kişi olarak gerçekleşti. TÜİK'e göre pandemi öncesinde, 2019 Mayıs'ta yüzde 13,7 olan dar tanımlı işsizlik Mayıs 2024'te yüzde 8,4 olarak gerçekleşti. Ancak aynı dönemde geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 18,5'ten yüzde 25,2'ye yükseldi. Son 1 yılda geniş tanımlı işsiz sayısı 1 milyon 484 bin artarak 8,5 milyondan 10 milyona yükseldi.

YENİ MESAJ / DETAY HABER

Geniş tanımlı işsiz sayısı 10 milyon

Enflasyon hesaplaması konusunda ciddi eleştirilere muhatap olan TÜİK, mayıs ayına ilişkin işgücü verilerini de açıkladı. TÜİK'e göre, işsizlik oranı yüzde 8.4, işsiz sayısı ise 3 milyon 11 bin kişi. DİSK-AR, TÜİK'in yüzde 25.2 olarak açıkladığı "atıl işgücü" verisinden yola çıkarak geniş tanımlı işsiz sayısının 10 milyon 31 bin kişi olduğunu belirtti

YENİ MESAJ / DETAY HABER

Ekonomist Alaattin Aktaş'ın, bir hesaplama neticesinde madde fiyatlarını bir tabloyla açıklaması sonrası eleştiri yağmuruna tutulan TÜİK, başkan düzeyinde yapılan açıklamalara rağmen tepkilerden kurtulamadı. **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan** sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda TÜİK'in şirketlerle ilgili açıklamalarına vurgu yaparak, "TÜİK, bugün görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" eleştirisinde bulundu. Bir eleştiri de TÜİK'in eski başkanından geldi. TÜİK eski başkanı Birol Aydemir sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, "AKP seçmeni dahil vatandaşlarımızın yüzde 80'i açıkladığımız enflasyon verisine inanmıyor. Ben görevdeyken ortalama madde fiyatları açıklanırken herhangi bir sorun olmadı. Neden sonrasında problem çıktı? Bu işlem oldukça basitti ve iş yükü asla çok değildi, aklımızla dalga geçmeyiniz. Siz de ben de biliyoruz ki rakamları manipüle ediyorsunuz. Yanlış savunmayın!" ifadelerini kullandı. Enflasyon konusunda yapılan eleştirilerin benzerleri TÜİK'e işsizlik verileri konusunda da yapılıyor. TÜİK, bir taraftan resmi işsizlik oranını açıklarken, diğer taraftan "atıl işgücü" verisini de

Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 25.2

TÜİK'in işgücü verilerini açıklamasından hemen sonra DİSK-AR, "İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu"nu yayımladı. DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak yapılan hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Mayıs 2024'te 10 milyon 31 bin kişi olarak gerçekleşti. TÜİK'e göre pandemi öncesinde, 2019 Mayıs'ta yüzde 13,7 olan dar tanımlı işsizlik Mayıs 2024'te yüzde 8,4 olarak gerçekleşti. Ancak aynı dönemde geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 18,5'ten yüzde 25,2'ye yükseldi. Son 1 yılda geniş tanımlı işsiz sayısı 1 milyon 484 bin artarak 8,5 milyondan 10 milyona yükseldi. Covid-19 salgını sonrası geniş tanımlı işsizlik oranı 6,7 puan, geniş tanımlı işsiz sayısı ise 3 milyon 700 bin kişi arttı. Raporun diğer bulgular şöyle: Mayıs 2024'te mevsim etkisinden arındırılmış HİA verilerine göre işsizlik türlerinin en yüksek olduğu kategori yüzde 33,9 ile geniş tanımlı kadın işsizliği olmaya devam ediyor. Resmi işsizlerin yüzde 87'si işsizlik ödeneği almıyor. Geniş ve dar tanımlı işsizlik farkı 16,8 puan.

paylaşıyor. Atıl işgücü verisinin neden resmi işsizlik kapsamında değerlendirilmediği ise merak ediliyor.

TÜİK'e göre işsizlik yüzde 8.4'e geriledi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), mayıs ayına ilişkin iş gücü istatistiklerini açıkladı. Buna göre, Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaş grubunda işsiz sayısı, mayısta bir önceki aya kıyasla 27 bin kişi azalarak 3 milyon 11 bin kişi oldu. İşsizlik oranı bir önceki aya göre 0,1 puan gerileyerek yüzde 8,4 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı, geçen yılın aynı ayına göre ise 1,1 puan azaldı. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 7, kadınlarda

yüzde 11 olarak tahmin edildi. Söz konusu ayda 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı, bir önceki aya göre 0,3 puan artarak yüzde 15 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranının erkeklerde yüzde 12,8, kadınlarda ise yüzde 19,3 olduğu hesaplandı. Türkiye'de istihdam edilenlerin sayısı, mayısta aylık bazda 273 bin kişi artarak 32 milyon 920 bin oldu. Buna göre, mevsim etkisinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısı, mayısta bir önceki aya göre 273 bin kişi artarak 32 milyon 920 bine yükseldi. İstihdam oranı ise 0,4 puanlık artışla yüzde 50 olarak gerçekleşti. Bu oran erkeklerde yüzde 67,3 iken kadınlarda yüzde 33 olarak kayıtlara geçti.

İşgücüne katılım yüzde 54.5

Mevsim etkisinden arındırılmış iş gücü, söz konusu ayda, bir önceki aya kıyasla 245 bin kişi artarak 35 milyon 931 bin kişi oldu. İş gücüne katılma oranı ise 0,3 puan artışla yüzde 54,5 olarak gerçekleşti. İş gücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 72,4 iken kadınlarda yüzde 37,1 olarak belirlendi. İstihdam edilenlerden referans döneminde iş başında olanların mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi, mayısta aylık bazda 0,3 saat azalarak 43,9 saat olarak kayıtlara geçti. Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel iş gücü ve işsizlerden oluşan atıl iş gücü oranı, mayısta aylık bazda 2 puan azalarak yüzde 25,2 oldu.

TÜİK BAŞKA HAYAT BAŞKA
TÜİK BAŞKA ÜLKENİN
VERİLERİNİ Mİ AÇIKLIYOR!
SAYFA 4'TE

TÜİK başka hayat başka

İktidara hizmet için fiyatlarla oynayan TÜİK önceki gün herkesi suçlayıp kendini savundu ama bir yandan da yayınladığı listeleri sildi. Öte yanda emeklilerin işçilerin hayatı pembe tabloya sığmıyor

Bir yandan Federe Kurdistan'da kapsamlı saldırı hazırlıkları yaparken, diğer yandan Kuzey ve Doğu Suriye'de binlerce kişilik cihatçı ordusunu halkın vergileriyle besleyen AKP-MHP rejimi, ne kendi lüksünden ne de savaş harcamalarından vazgeçmiyor. Ancak ekonomi de artık bu kadar ağır yükleri kaldıramayacak bir kırılma noktasına gelmiş durumda. Yüksek enflasyon koşullarında gelen "Temmuz Sıkıntısı" nı seyyanen zamlar ya da sadaka ücretleriyle atlatmaya çalışan iktidar, bunu desteklemek için Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) şaibeli verilerini kullanıyor ama artık kimse sahte rakamlara inanmıyor.

Erdal Bahçivan

Ekonomim'den Alaattin Aktaş'ın ortaya çıkardığı komik TÜİK verilerinin kamuoyunu alt üst etmesini ardından bir basın toplantısı düzenleyen TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya, bütün eleştirileri reddederek herkesi suçladı ama bir yandan da doktor muayenesini 35 lira, yumurtayı 2.50 lira, ev kirasını 5 bin lira olarak gösteren listeyi kurumun sitesinden kaldırdı. Buna karşın dün "Enflasyonda kaç yanlış bir doğruyu götürür?" başlıklı makalesiyle konuyu bir kez daha gündeme getiren Alaattin Aktaş, Çetinkaya'yı "matematik bilmemekle" suçlayarak verdiği rakamların doğru olduğunu savundu.

Aklımızla dalga geçmeyin
TÜİK eski başkanı Birol Aydemir ise açıklamalara sert tepki göstererek,

"AKP seçmeni dahil vatandaşlarımızın yüzde 80'i açıkladığınız enflasyon verisine inanmıyor. Buna ne diyeceksiniz?" sorusunu yöneltti. Aydemir, kendisi görevdeyken ortalama madde fiyatlarını açıklarken herhangi bir sorun olmadığını vurgulayarak "Sonrasında neden problem çıktı?" sorusunu ilettili. "Aklımızla dalga geçmeyiniz" diyen Aydemir, "Ortalama madde fiyatları açıklamayı bıraktıktan sonra ENAG ve İTO fiyat endeksleri ile TÜİK arasındaki farkın neden açıldığını açıklayın biz de ikna olalım" dedi.

ENAG Kurucusu Prof. Dr. Veysel Ulusoy ise "TÜİK'i yönetenler 2018 yılından bu yana verileri kontrollü sunmaya başladı. 2020 yılından itibaren ise doğru ölçtükleri enflasyon, milli gelir ve benzeri diğer verileri eğip bükererek açıklamaya başladılar. Tartışmasız bu yaklaşımın halkı getirdiği nokta fakirlik ve muhtaçlıktır. Halkımız buna layık değildir. Bu sahtekârlığa karşı en yüksek sesle, gururla ayağa kalkma, itirazı etkin bir şekilde gösterme zamanıdır" diye konuştu.
EKONOMİ SERVİSİ

TÜİK işsizliği de çözüyor!

Enflasyon verileri yüzünden eleştirilen TÜİK, Mayıs ayı işsizlik rakamlarını açıkladı. TÜİK'e göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2024 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre 27 bin kişi azalarak 3 milyon 11 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,1 puan azalarak yüzde 8,4 seviyesinde gerçekleşti. Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2024 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre 27 bin kişi azalarak 3 milyon 11 bin kişi oldu. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,3 puan artarak yüzde 15,0 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 12,8, kadınlarda ise yüzde 19,3 olarak tahmin edildi.

Patronlar da beğenmedi

TÜİK Başkanı Çetinkaya'nın yaptığı açıklamalarda fiyatlarla ilgili şirketleri suçlaması, patronlar dünyasında da tepki çekti. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan** sosyal medya hesabından paylaşımında bulundu. TÜİK'in şirketlerle ilgili açıklamalarına vurgu yapan Bahçivan, "TÜİK, bugün görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" ifadelerini kullandı.

10.07.2024 11:16

Demir Çelik Store E-DERGI 210 | HAZİRAN 2024

HABER

DEMİR ÇELİK STORE 18^{yıl}

PMI

by S&P Global

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSO Türkiye İmalat PMI Mayıs 2024 Raporu Açıklandı

Nisan ayında 49,3 olan manşet PMI, mayısta 48,4'e gerileyerek, ikinci ay üst üste eşik değer olan 50,0'in altında kaldı. Mayıs ayında Türk imalat sektörünün karşılaştığı zorlu talep ortamı, toplam yeni siparişlerde ve ihracatta yavaşlamanın sürmesine yol açtı. Buna bağlı olarak firmalar üretim ve istihdam düzeylerini azalttı. Öte yandan hem girdi maliyetlerinin hem de nihai ürün fiyatlarının çok daha düşük oranlarda artması, enflasyonist baskıların mayıs ayında da hafiflemeye devam ettiğini gösterdi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporuna göre mayıs ayında üretim takip edilen 10 sektörün sadece üçünde artış gösterdi. Yine de bu durum, üretimini artıran sektör sayısının iki olduğu nisan ayına göre iyileşme anlamına geldi. Dış talep tarafı ise çoğu sektörde genel tablodan pozitif ayrıştı. Takip edilen on sektörden altısı mayısta yeni ihracat siparişlerini artırmayı başardı. İstihdamda ise sektörel arasında farklılaşan bir tablo ortaya çıktı. Başta makine ve metal ürünleri olmak üzere beş sektör istihdamını artırırken en belirgin düşüş elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe kaydedildi.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi)** anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'in üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, nisan ayında 49,3 olarak gerçekleşen manşet PMI, mayısta 48,4'e gerileyerek üst üste ikinci ay eşik değer 50,0'in altında kaldı. Son veriler sektörün faaliyet koşullarındaki yavaşlamanın ilımlı olmakla birlikte 2024 başından bu yana en belirgin düzeyde gerçekleştiğine işaret etti.

Yeni ihracat siparişleri 11 aydır yavaşlıyor

Sektördeki ivme kaybı mayıs anketindeki birçok göstergeye yansdı. Firmalar özellikle yeni siparişlerde keskin bir azalma yaşandığını ve düşüşün ocak ayından bu yana en yüksek oranda olduğunu bildirdi. Anket katılımcıları, siparişlerdeki yavaşlamanın büyük oranda zorlu talep koşullarından kaynaklandığını ve bazı müşterilerin yüksek fiyatlardan olumsuz etkilendiğini belirtti. Bu faktörler, yeni ihracat siparişlerinin üst üste 11 ay yavaşlamasında da etkili oldu.

İmalatçılar üretimi azalttı

Yeni siparişlerdeki yavaşlama, imalatçıların üst üste ikinci ay üretimi azaltmasına neden olurken bu azalış 2024 yılının başından bu yana en yüksek oranda gerçekleşti. Bazı anket katılımcıları ise kapasite kısıtlarının üretimi artırma imkanlarını sınırladığına dikkat çekti. Sektörde istihdam hacmi art arda dördüncü ay daralırken bazı firmalar iş yüklerindeki azalma nedeniyle işten ayrılan personelin yerine yenilerini istihdam etmeme eğiliminde olduklarını belirtti. Satın alma faaliyetleri, girdi stokları ve nihai ürün stokları nisan ayındaki artışların ardından mayısta düşüş kaydetti. Enflasyonist baskılar mayıs ayında da zayıflamaya devam etti. Girdi maliyetleri enflasyonu son beş ayın en düşük seviyesine gerilerken, nihai ürün fiyatları ise bir yıllık dönemin en sınırlı artışını kaydetti. Fiyatlarında artış bildiren firmalar ise bu durumu genellikle kur gelişmeleri ile ham madde maliyetlerindeki yükselişe bağladı.

İmalatçılar daha zorlu bir faaliyet ortamıyla karşı karşıya kalıyor

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Son veriler Türk imalatçıların giderek daha zorlu bir faaliyet ortamıyla karşı karşıya kaldığına ve yeni sipariş almanın güçleştiğine işaret ediyor. Öte yandan, enflasyonist baskıların hafiflemesi ileriye yönelik iyimserlik sağlıyor. Yüksek fiyatların talep üzerindeki olumsuz etkisinin halen devam ettiği göz önüne alındığında, fiyat baskılarındaki geri çekilmenin yılın ikinci yarısında sektörde bir toparlanmayı beraberinde getirebileceği umut ediliyor."

10.07.2024 11:16

Demir Çelik Store E-DERGI 210 | HAZİRAN 2024

HABER

DEMİR ÇELİK STORE® 18^{yıl}

Maliyet yönlü baskılar gevşedi

Türkiye Sektörel PMI raporu, Mayıs ayında talep koşullarının genel anlamda zorlayıcı olmayı sürdürdüğünü ve sektörlerin çoğunluğunda yeni siparişlerin yavaşladığını gösterdi. Buna bağlı olarak birçok sektörde üretim de ivme kaybederken istihdamda ise daha karmaşık eğilimler ortaya çıktı. Anketin öne çıkan pozitif gelişmesi, maliyet yönlü baskıların genele yayılı bir şekilde gevşemesi oldu. Girdi maliyetleri takip edilen on sektörden sadece birinde Nisan ayına göre daha hızlı artarken benzer bir durum satış fiyatlarında da gözlemlendi.

En düşük oranlı artış tekstil sektöründe

Mayıs ayında maliyet artışının ivme kazandığı tek sektör giyim ve deri ürünleri oldu. Genel olarak girdi maliyetlerinde en yavaş artış makine ve metal ürünlerinde, en yüksek oranlı artış ise metalik olmayan mineral ürünlerde ölçüldü. Nihai ürün fiyatlarında ise bir önceki aya göre artışın hızlandığı tek sektör makine ve metal ürünleri oldu. Bu durum, sektörde yeni siparişlerin yeniden büyümeye geçmesine bağlı olarak firmaların fiyatlama gücünün artmasından kaynaklandı.

Anket kapsamındaki en düşük oranlı artış ise satış fiyatlarının hafif şekilde yükseldiği tekstil ürünlerinde görüldü. Yeni siparişlerinde toparlanma yaşanan makine ve metal ürünleri, Mayıs'ta bu göstergenin iyileşme kaydettiği üç sektörden biri oldu. Benzer şekilde ağaç ve kağıt ürünlerinde de yeni siparişler büyüme bölgesine dönerken giyim ve deri ürünlerinde ise üst üste ikinci ay iyileşme kaydedildi. Buna karşılık, oldukça zorlu koşullarla karşılaşan ana metal sektöründe yeni siparişler geçen yılın Ekim ayından bu yana en yüksek hızda azaldı.

10 sektörün 3'ünde üretim artış gösterdi

Dış talep tarafı ise çoğu sektörde genel tablodan pozitif ayrıştı. Takip edilen on sektörden altısı Mayıs'ta yeni ihracat siparişlerini artırmayı başardı. Mayıs'ta üretim, on sektörden sadece üçünde artış gösterdi. Yine de bu durum, üretimini artıran sektör sayısının iki olduğu Nisan ayına göre iyileşme anlamına geldi. Üretimde en hızlı artış makine ve metal ürünlerinde, en belirgin yavaşlama ise kara ve deniz taşıtlarında kaydedildi. İstihdamda ise sektörel arasında farklılaşan bir tablo ortaya çıktı. Başta makine ve metal ürünleri olmak üzere beş sektör istihdamını arttırırken en belirgin düşüş elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe kaydedildi.

İSO TÜRKİYE İHRACAT İKLİMİ ENDEKSİ HAZİRANDA 51,6 OLDU

► **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, haziranda 51,6 oldu. Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen **İSO Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin Haziran 2024 sonuçları açıklandı. Endekste eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor. **İSO Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi haziranda eşik değer olan 50'nin üzerinde kalarak Türk ihracat pazarlarındaki talep koşullarının üst üste altıncı kez aylık bazda iyileştiğini gösterdi. Mayıs'ta 52,8 olan endeks, haziranda 51,6 ile marttan bu yana en düşük seviyeye gerileyerek ihracat iklimindeki güçlenmenin hız kestiğine işaret etti. Haziranda Türk imalatçıların ana ihracat pazarları içerisinde ekonomik aktivitenin en güçlü genişleme kaydettiği ülke Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) oldu. Bu ülkede üretim artışı yaklaşık son bir buçuk yılın en düşük oranında gerçekleşmesine rağmen güçlü temposunu korudu. Bir diğer güçlü gelişme, Türkiye'nin imalat **sanayi** ihracatındaki yüzde 6'lık payıyla en büyük ikinci ihracat pazarı olan ABD'de yaşandı. Bu ülkenin ekonomik aktivitesinde büyüme Nisan 2022'den bu yana en yüksek hıza ulaştı. Türk imalatçıların en büyük ihracat pazarı olan Almanya'da ise iktisadi faaliyet mayısta son bir yılın ilk artışını göstermesinin ardından haziranda yeniden hafif düşüş kaydetti. Diğer Avro Bölgesi ülkelerinden İtalya, İspanya ve Hollanda'da üretim artışı hız keserken, Fransa'da ise daralmanın sürdüğü görüldü.

EN HIZLI ÜRETİM ARTIŞI KATAR'DA GÖZLENDİ

Avro Bölgesi dışındaki Avrupa ülkelerine bakıldığında, Birleşik Krallık'ta ekonomik aktivitenin sergilediği güçlü artışa rağmen birlikte büyüme son bir yılın en düşük oranında gerçekleşti. Orta Avrupa'da ise zayıflık belirtileri haziranda da devam etti. Polonya ve Çekya'da imalat **sanayi** üretimi azalmaya devam ederken, Romanya'da iki aylık büyümenin ardından ilimli düşüş kaydetti. Rusya'da da ekonomik aktivite yeniden düşüşe geçti. Hazirandaki anket kapsamındaki tüm ülkeler içerisinde en hızlı üretim artışı Katar'da gözlemlendi. Bu ülkeyi Suudi Arabistan ve Hindistan takip etti.

Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şu değerlendirmeyi yaptı:

"Haziranda büyümenin bir miktar yavaşlamasına rağmen Türk ihracatçıların talep koşulları genel olarak olumlu yöndeki seyrini korudu. Özellikle ABD ve BAE pazarları genel görünümü destekledi. İyileşmenin haziranda gösterdiği yavaşlama, büyük ölçüde Avrupa'daki ekonomik toparlanmanın ikinci çeyrek sonunda bir miktar hız kaybetmesinden kaynaklandı. Dolayısıyla bunun sadece geçici bir fren mi, yoksa daha uzun süreli bir yavaşlama döneminin başlangıcı mı olduğu sorusunun yanıt bulması açısından temmuz PMI verileri yakından takip edilecek." /AA

İSO Başkanı Bahçivan'dan 'BYD yatırımı' değerlendirmesi

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, Çin'in ve dünyanın güçlü otomobil firması BYD'nin Manisa'da 1 milyar dolarlık elektrikli araç üretim kararı almasının **sanayi** ve üretim hayatı açısından memnuniyet verici olduğunu belirtti.

Bahçivan, sosyal medya platformu X'de yaptığı açıklamada, söz konusu yatırım kararının Türkiye ve Türk **sanayisinin** geleceğine duyulan güveni gösterdiğini ifade etti.

Bahçivan, "Çinli BYD firması ile **Sanayi** ve Teknoloji Bakanlığımız arasında imzalanan anlaşmayla başlayan yatırım sürecinin kısa sürede tamamlanarak, üretimin hedeflenen 2026 yılı sonunda başlamasını diliyorum." açıklamasında bulundu. **(Haber Merkezi)**

10.07.2024 11:38

Steel Türk E Dergi | Sayı:6

YURTIÇİ ÇELİK

SteelTürk®
Çelik - Çelik - Çelik**ISO 500'e Çelik Firmaları Damgasını Vurdu**

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2023 yılı sonuçları belli oldu. 1968'den bu yana İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan ISO 500 araştırmasına göre üretimden satışlarda en büyük kuruluş 484 milyar liralık satışlarıyla Tüpraş oldu. Tüpraş'ı 238 milyar liralık üretimden satışlarıyla Ford Otomotiv takip ederken, üçüncü sırada yaklaşık 227 milyar liralık üretimden satışlarıyla Star Rafineri yer aldı.

ISO 500'e damgasını vuran çelik firmalarının çoğunlukta olması ise dikkat çekti. Çelik sektörü için oldukça gurur verici tabloda yer alan bütün çelik firmalarını tebrik ediyor ve birkaç firmayı sizler için paylaşıyoruz.

ISO 500'de yer alan bazı çelik firmaları şöyle; Ereğli Demir Çelik, İskenderun Demir Çelik, Çolakoğlu Metalurji, Tosçelik, Kardemir, Borçelik, Yücel Boru, Kroman Çelik, Asosan Alüminyum, İzmir Demir Çelik, Tosyalı Demir Çelik, Baştuğ Metalurji, Tat Metal, Diler Demir Çelik, MMK Metalurji, Yeşilyurt Demir Çelik, Atakaş, Yazıcı Demir Çelik, Kaptan Demir Çelik, Haşçelik Kablo, Kocaer Çelik, Ekinci-ler Demir Çelik ve daha birçok çelik firması yer alıyor.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından hazırlanan, sanayi sektörlerinin devlerini belirleyen ve 1968'den bu yana aralıksız olarak açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2023 yılı sonuçları kamuoyu ile paylaşıldı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nda 2023 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 484 milyar liralık satışlarıyla Tüpraş oldu. Bu kuruluş uzun yıllardır sürdürdüğü liderliğini 2023 yılında da korudu. 2023 yılında üretimden satışlara göre ikinci büyük kuruluş 238 milyar lira ile Ford Otomotiv oldu.

Üçüncü sırada ise yaklaşık 227 milyar liralık üretimden satışlarıyla Star Rafineri yer aldı. ISO 500'ün ilk 10'unda yer alan şirketlerde 2022 yılına göre iki değişiklik oldu. Geçen yıl ilk 10'da yer almayan Mercedes-Benz ve Gramlın Kıymetli Madenler ilk 10'a yükseldi.

Üretim'den satışlarda yüzde 42,1 artış görüldü

ISO 500'de üretimden satışların 2023 yılında yüzde 42,1 artarak 4 trilyon 485 milyar liradan 6 trilyon 375 milyar liraya çıktığını ifade eden Erdal Bahçivan, "2021 ve 2022 yıllarına göre zayıf bir performansa işaret eden bu artışın 2022 yılının sonundan itibaren geldiğini tahmin etmek zor değildi. Üretimden satışlarda büyüme bir önceki yıl yüzde 119 iken, 2023 yılında yüzde 42,1'e

gerilemesinin nedenlerine baktığımızda; yavaşlayan küresel talep, 6 Şubat'ta ardi ardına yaşadığımız deprem felaketleri ve seçimler sonrasında ekonomi politikalarının da yaşanan değişim belirleyici rol oynadı.

Üretimden net satışlardaki asıl dramatik görüntüyü reel değişimlerde görüyoruz. ISO 500 büyük kuruluşlarının üretimden satışlardaki reel değişimlerine baktığımızda şu sonuç dikkat çekiyor: 2023 verileri yıl sonu tüketici enflasyonu ile arındırıldığında, üretimden satışların 2022 yılına göre reel olarak yüzde 13,8 gerilediği görülüyor. Reel değişimleri hesaplarken son yıllarda hep yaptığımız gibi bu yıl da, yıl sonu TÜFE enflasyonunu kullandık. Fakat diğer taraftan biliyoruz ki 2023 yılı boyunca yıllık enflasyon oldukça değişken bir seyir izledi. Hangi göstergiyi kullanırsak kullanalım, 2023 yılında ISO 500'ün üretimden satışları enflasyonun altında kaldı ve reel olarak gerileme gösterdi" dedi.

Zorlu küresel rekabet koşullarının etkisiyle ISO 500'ün ihracatının 2022 yılına göre yüzde 2,9 düşüş ile 95,1 milyar dolara gerilediğini kaydeden Bahçivan, "2023 yılında zayıflayan küresel büyüme dinamiklerine rağmen ülkemizin ihracatı binde 5 oranında artarak 255,4 milyar dolara ulaşmıştı. Aynı yılda Türkiye sanayi ihracatı ise binde 2 düşüşle 245,6 milyar dolara gerilemişti. 2023 yılında ISO 500 ve genel olarak Türkiye sanayi sektörü, ihracat pazarlarındaki durgunluktan olumsuz etkilendi" diye konuştu.

TÜİK SUÇLAMAK YERİNE
ŞEFFAF OLSUN

ŞEFFAFLIK ÇAĞRISI

“ENFLASYONU ŞİRKETLER YÜKSELTİYOR” DİYEN TÜİK BAŞKANINA İŞ DÜNYASINDAN CEVAP: TÜİK ENFLASYON HESAPLAMA YÖNTEMİNİ ŞEFFAF BİR ŞEKİLDE AÇIKLASIN.

TÜİK Başkanı Çetinkaya'nın açıklamaları tepki gördü.

SUÇLAMAK YERİNE İKNA ETMELİ

İSTANBUL Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**: “TÜİK, görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi.”

113 LİRAYA ZEYTİNYAĞI NEREDE?

PROF. Yakup Küçükkale: “TÜİK'in dikkate aldığı düşük rakamların enflasyonu etkilemediği tesbiti doğru değil. Uzman doktor ücreti 34 liraymış. Bugün bir doktor muayenesi 500 liradan başlıyor, 2500 liraya, hatta daha yukarı çıkıyor. 113 liraya zeytinyağı nerede var?” ► **HABERİ 4'TE**

Üç yılı aşkın süredir Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı enflasyon verisi (TÜFE) kamuoyunda tepkilere neden oluyor.

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU'NUN AÇIKLADIĞI ENFLASYON VERİLERİ KAMUOYUNDA TEPKİLERE NEDEN OLMAYA DEVAM EDERKEN, MADDE FİYATLARININ AÇIKLANMASI ÇAĞRISI YAPILDI.

Üç yılı aşkın süredir Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı enflasyon verisi (TÜFE) kamuoyunda tepkilere neden oluyor. Özellikle bağımsız bir araştırma grubu olan ENAG'ın hesapladığı enflasyon verileri ile TÜİK arasındaki makasın uzun zamandır açık olması kamu kurumunun güvenilirliğini de tartışma konusuna haline getirdi. TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'nın, Türkiye'deki şirketlerin karlarının enflasyonu artırdığına yönelik açıklamaları iş dünyasında büyük yankı uyandırdı. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, TÜİK'in enflasyon hesaplama yöntemlerini şeffaf bir şekilde açıklamamasını eleştirerek, Çetinkaya'nın suçlamalarına sert tepki gösterdi. Bahçivan, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, TÜİK'in görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamasının doğru olmadığını belirtti. Bahçivan, "TÜİK, görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" ifadelerini kullandı.

TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'nın, Türkiye'deki şirketlerin karlarının enflasyonu artırdığına yönelik açıklamaları iş dünyasında büyük yankı uyandırdı.

113 LİRAYA ZEYTİNYAĞI NEREDE VAR?

KARADENİZ Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyesi Yakup Küçükçakale madde fiyatlarının açıklanmasının güven tesisi bakımından büyük önem taşıdığını söyledi. VOA Türkçe'nin konuştuğu Prof. Küçükçakale, TÜİK Başkanı'nun Aktaş'ın verilerini teyit etmesine dikkat çekerek, "TÜİK'in dikkate aldığı düşük rakamların enflasyonu etkilemediği tespiti doğru değil, bu abesle işgal. Uzman doktor ücreti 34 liraymış. Bugün bir doktor muayenesi 500 liradan başlıyor, 2 bin 500 liraya hatta daha

yukarı çıkıyor. 113 liraya zeytinyağı nerede var? Varsa ben 50 kilo alacağım" değerlendirmesinde bulundu. İstanbul Teknik Üniversitesi öğretim üyesi Ömer Günçavdı, "Elin yabanosına TÜİK verilerini açıyorsunuz ama biz yerli ve milli iktisatçılar bunları göremiyor. Ama asıl önemlisi şu. Bu açıklamalarda ağırlıklıdır yok, göremiyoruz. 5 bin liralık bir kira ile 50 bin liralık kiranın aritmetik ortalamasını aldıklarını söylüyorlar. Örneklere kaç 5 bin kaç 50 bin? Bunu görmeliyiz. Bunu bizden saklıyorlar" dedi.

AÇIK BİR İHANET İLE KARŞI KARŞIYAYIZ

MUHALEFET partilerinin TÜİK verilerine güvensizliği de devam ediyor. Partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda konuşan CHP Genel Başkanı Özgür Özel, "Türkiye'de yoksullara, dar gelirli bizzat bir devlet kurumu eliyle yapılan, sürdürülen açık bir ihanet ile karşı karşıyayız. Bugün TÜİK bu iktidara oy veren ve vermeyen herkesin cebinden para çalıyor. Maaşına 3 bin lira zam alacak birisi varsa TÜİK olmasaydı, doğru rakam olsaydı 6 bin lira alacaktı. TÜİK kurumudur, o kurumu yöneten birileri vardır ve onları atayan biri vardır. Diyor ya 'sorumlusu benim'. İşte cebinizden parayı çalan TÜİK Başkanı'nı atayandır" dedi. DEM Parti Eş Başkanı Tuncer Bakırhan da "TÜİK'in hilelerinin hesabını demokratik bir yarıda soracaklarını" söyledi. Bakırhan, "TÜİK dediğimiz şey emekçiye ve işçiye düşmandır. Büyük bir haksızlık ve hukuksuzluk yapıyorlar. Bunu yapanlar akşamları nasıl başını o yastığa koyuyor anlamakta güçlük çekiyorum. Halkın sofrası yine yangın yerine dönmüş durumda, TÜİK de bunları açığa çıkarmak yerine enflasyonu nasıl daha düşük gösterebilir onu düşünüyor" ifadelerini kullandı. **Haber Merkezi**

Erdal Bahçivan

Erhan Çetinkaya

TÜİK Başkanı Çetinkaya'ya tepkiler

Şeffaflık bekliyoruz

■ TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'nın, Türkiye'deki şirketlerin kârlarının enflasyonu artırdığına yönelik açıklamaları iş dünyasında büyük yankı uyandırdı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, Çetinkaya'nın suçlamalarına sert tepki gösterdi. Bahçivan, "TÜİK, görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, daha şeffaf bir açıklama getirmeliydi" ifadelerini kullandı.

EKONOMİSTLERDEN TEPKİ

■ ÇETİNKAYA'NIN, enflasyonun yüzde 75 olmasıyla yüzde 45 olması arasında fark olmadığını söylemesi ise ekonomistlerden tepki gördü. Ekonomist Özgür Demirtaş, açıklamanın 'korkunç' olduğunu ifade ederken, "İçler acısı, aklımı oynatacak derecede sinirlendirici bir açıklama" dedi. Ekonomist Uğur Gürses de ekonomide her puanın önemli olduğunu belirterek, "Yarım puan bile can yakıcılığı açısından önemli" dedi. / 5'TE

TÜİK Başkanı Çetinkaya'ya büyük tepkiler

TÜRKİYE İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanı Erhan Çetinkaya'nın, enflasyonun yüzde 75 olmasıyla yüzde 45 olması arasında bir fark olmadığını söylemesi üzerine ekonomistlerden tepkiler geldi. Ekonomist Alaattin Aktaş, TÜİK'in Nisan 2022'den bu yana açıklamadığı TÜFE kapsamındaki madde fiyatlarını geçtiğimiz günlerde duyurmuştu. TÜİK, kamuoyunun yanlış yorumlamaları ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yanlış anlamalar gerekçesiyle madde fiyatlarını ve ağırlıklarını açıklamayı durdurmuştu. Ancak Aktaş, TÜİK'in son açıkladığı Nisan 2022 fiyatlarını baz alarak Haziran 2024 itibarıyla güncel fiyatları hesapladı. Bu hesaplamalar, bazı fiyatların şaşkınlık yaratmasına neden oldu. Örneğin, Haziran 2024'te uzman doktor muayene ücreti 33,69 TL olarak belirlenmişti, ancak özel hastanelerde bu ücretin bin TL'nin üzerinde olduğu biliniyor. Benzer şekilde, veteriner ücreti 681 TL olarak açıklanırken, yurt ücreti ise 457 TL olarak hesaplanmıştı. TÜİK'e göre, peynirin kilogram fiyatı 147 lira olarak listelenmişken, yurt ücreti aylık 457 lira olarak belirtilmişti. TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya, gelen eleştiriler üzerine açıklamalarda bulunarak, tüketim sepetinin hazırlanması ve enflasyon hesaplamasının dünya ülkelerinde nasılsa Türkiye'de de aynı şekilde yapıldığını vurguladı. Çetinkaya, "Enflasyon hesaplamasında bir şey çeviriyoruz" dedi. Enflasyonun yüzde 75 olmasıyla yüzde 45 olması arasında bir fark olmadığını belirten Çetinkaya, "Fiyatlar artıyor: 100 TL olan ürünün fiyatı bir yıl sonra 175 veya 145 TL olacak, arasında can yakıcılığı açısından bir fark yok. Psikolojik olabilir belki. TÜİK Başkanı ve bir vatandaş olarak da söylüyorum, matematiksel bir gerçeklik" değerlendirmesini yaptı.

Çetinkaya'nın bu ifadelerine ekonomistlerden tepki geldi. Ekonomist Özgür Demirtaş, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, bir TÜİK Başkanı'nın bu şekilde bir açıklama yapmaması gerektiğini belirterek, "İçler acısı bir açıklama. Korkunç bir açıklama. Olacak iş değil. Aklımı oynatacak derecede sinirlendirici bir açıklama. Bir başkan bu sözleri nasıl söyler? Aman Allah'ım, Aman Allah'ım" dedi.

Ekonomist Uğur Gürses de konuyla ilgili açıklamalarda bulunarak, enflasyon rakamlarındaki yarım puanın bile önemli olduğunu belirtip, "Bu sözler enflasyon ölçümü yapan ve şeffaflığı karartan bir kurumun başkanı için skandal... Kitlesele biçimde yoksullaşan çalışan ya da emekli kesim için enflasyonun yarım puanı bile 'can yakıcılığı açısından' önemli" şeklinde konuştu.

ŞEFFAFLIK BEKLİYORUZ

Erhan Çetinkaya'nın, Türkiye'deki şirketlerin karlarının enflasyonu artırdığına yönelik açıklamaları da iş dünyasında büyük tepkiyle karşılandı. **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, sosyal medya hesabından yaptığı sert açıklamada, TÜİK'in görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamasının doğru olmadığını belirtti. Bahçivan, "TÜİK, görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu Açıklandı

Istanbul Sanayi Odası (ISO), sanayi sektörünün devler liginde belirleyen ve 1968 yılından bu yana aralıksız yapılan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2023 yılı sonuçlarını açıkladı. ISO genel merkezi Odakule binası, Fazıl Zorlu Meclis Salonu'nda düzenlenen basın toplantısında ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından 56'ncısı açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması" toplantısına ISO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları İrfan Özhamaratlı ve Cemal Keleş de katıldı.

Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 484,2 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, 2022'de üçüncü sırada bulunan Ford Otomotiv 238 milyar lirayla ikinciliğe yükseldi. Geçen yıl ikinci sırada bulunan Star Rafineri ise 226,8 milyar liralık üretimden satışla 3'üncü oldu. İstanbul Altın Rafinerisi (IAR) 142,5 milyar liralık üretimden satışla 4'üncü sırada yer alırken, geçen yıl 7'nci sırada bulunan Toyota Otomotiv 127,4 milyar lirayla 5'inci sıraya yükseldi. Oyak-Renault ise üç basamak yükselerek 107,2 milyar lirayla 6'ncı sıraya çıktı. Arçelik 99,9 milyar lirayla 7'nci olurken, Mercedes-Benz Türk AŞ ise 94,2 milyar lirayla 15'inci sıradan 8'inci sıraya yükseldi. 2022'de 44'üncü sırada olan Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. Tic. AŞ 89,9 milyar lira ile 9'uncu sıraya çıktı. Geçen yılki listeye göre 5 basamak gerileyen Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ, bu yıl 79,5 milyar ile listede 10'uncu sırada yer aldı.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, üretimden satışların 2023 yılında yüzde 42,1 artarak 6 trilyon 375 milyar liraya çıktığını belirtti. Bahçivan, "2021 ve 2022'ye göre zayıf bir performansa işaret eden bu artışın

2022'nin sonundan itibaren geldiğini tahmin etmek zor değildi. Üretimden satışlarda büyüme bir önceki yıl yüzde 119 iken, 2023 yılında yüzde 42,1'e gerilemesinin nedenlerine baktığımızda; yavaşlayan küresel talep, 6 Şubat'ta ardına yaşadığımız deprem felaketleri ve seçimler sonrasında ekonomi politikalarında yaşanan değişim belirleyici rol oynadı" dedi.

"Üretimden net satışlardaki asıl dramatik görüntüyü reel değişimlerde görüyoruz" diyen Bahçivan şöyle konuştu: ISO 500 Büyük kuruluşlarının üretimden satışlardaki reel değişimlerine baktığımızda şu sonuç dikkat çekiyor: 2023 verileri yıl sonu tüketici enflasyonu ile arındırıldığında, üretimden satışların 2022 yılına göre reel olarak yüzde 13,8 gerilediği görülüyor.

Reel değişimleri hesaplarken son yıllarda hep yaptığımız gibi bu yıl da yıl sonu TÜFE enflasyonunu kullandık. Fakat diğer taraftan biliyoruz ki 2023 yılı boyunca yıllık enflasyon oldukça değişken bir seyir izledi. Hangi göstergesi kullanırsak kullanalım, 2023 yılında ISO 500'ün üretimden satışları enflasyonun altında kaldı ve reel olarak gerileme gösterdi.

ISO 500'ün İhracatı Yüzde 29 Düştü

Bahçivan, ISO 500'ün ihracatının 2022 yılına göre yüzde 29 düşüşle 951 milyar dolara gerilediğini, Türkiye sanayi ihracatının ise binde 2 düşüşle 2.456 milyar dolara gerilediğini belirtti. Ayrıca, ISO 500 kuruluşlarının kârlılığının da 2023 yılında zayıf kaldığını, faaliyet kârının yüzde 397 artarak 937 milyar liraya çıktığını ancak kârlılık oranının yüzde 12,8'den yüzde 12,5'e gerilediğini söyledi.

Finansman giderlerinin 2023 yılında yüzde 925 artarak 533 milyar liraya yükseldiğini belirten Bahçivan, sanayicilerin elde ettiği kârın yarısından fazlasını finansman giderlerine ayırmak zorunda kaldığını vurguladı.

Enflasyon düzeltmesi sonrası ISO 500'ün aktif toplamının yüzde 126 artarak 88 trilyon liraya çıktığını ifade eden Bahçivan, bu artışın büyük kısmının enflasyon düzeltmesinden kaynaklandığını söyledi.

Sonuç olarak, ISO 500 araştırması, sanayi sektörünün 2023 yılında zorlu küresel ve yerel ekonomik koşullara

rağmen büyümeye devam ettiğini, ancak karlılık ve ihracatta zayıflık yaşadığını ortaya koydu.

Halka Açık Şirket Sayısı 85'e Yükseldi

Sermayenin tabana yayılması ve özellikle sanayi kuruluşlarının kaliteli finansal kaynağa erişimi açısından şirketlerin halka açılmalarının da büyük önem taşıdığını, son yıllarda sanayi kuruluşlarında nitelikli finansmana erişim bağlamında hisselerini halka açma seçeneğini kullanma eğiliminin arttığını ifade eden Erdal Bahçivan, şöyle devam etti:

-ISO 500 içinde halka açık kuruluşların sayısı 2017-2021 döneminde 65-69 bandında seyrettikten sonra 2022'de 8 adet, 2023'te 12 adet artarak 85'e yükseldi. Böylece ISO 500 içinde halka açık kuruluş sayısı bugüne kadarki en yüksek düzeyine ulaştı.

-Sanayi şirketlerimizin halka açılmaya dönük ilgisinin 2024'te de sürdüğünü görüyoruz ve bu süreci sanayi firmalarımızın sermaye piyasası araçlarını daha fazla kullanması açısından olumlu buluyoruz.

Yüksek Enflasyonun Ahlaki Etkisi

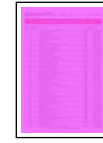
2022 yılında ekonomide rasyonaliteden kopuş ve ekonomik uygulamalardaki 'gelgit'lerin ekonomide yarattığı tahribatin çok konuşulduğuna vurgu yapan Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü:

-ISO 500'ün 2023 sonuçlarını bir anlamda 'finansal istikrardan uzaklaşmanın ilk etkisinin yüksek enflasyon olacağı, enflasyonist bir büyüme yapısının da nitelikli ve sürdürülebilir olamayacağı' gerçeğini gösteren mikro bir laboratuvar olarak görmeliyiz.

-Artık hepimiz biliyoruz ki yüksek enflasyon şirket bilançolarında geçici bir illüzyon yaratıyor. Zaman geçtikçe gerçeklerle yüzleşiyoruz. ISO 500'ün temel göstergelerinin bize söylediği de bu.

-Bizim reel sektör olarak yaşadıklarımız bir yana; yüksek enflasyonun kamu maliyesi, mali dünya ve hepimizin de önemlisi toplumda yaratmış olduğu hasar büyük. Çünkü enflasyon sadece ekonomik bir hasar değil, sosyolojik, psikolojik ve en önemlisi ahlaki, etik bir etki de yaratıyor.

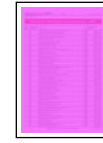
Devami sayfa 32'de

Sayfa 30'un devamı

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2023

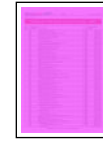
Genel Sıra No	Genel Sıra No (Önceki Yıl)	Kuruluş Adı	Yıl	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	2023	484,188,208,633
2	3	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	2023	238,014,338,237
3	2	Star Rafineri A.Ş.	2023	226,774,747,074
4	4	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	2023	142,530,681,427
5	7	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	2023	127,450,181,339
6	9	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	2023	107,208,501,270
7	8	Arçelik A.Ş.	2023	99,861,023,084
8	15	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	2023	94,255,319,762
9	44	Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	2023	89,948,387,207
10	5	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	2023	79,521,373,857
11	10	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	2023	78,054,421,270
12	6	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	2023	76,858,902,029
13	16	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	2023	74,337,963,000
14	13	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	2023	61,369,393,529
15	11	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	2023	61,037,232,627
16	14	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	2023	58,510,196,261
17	30	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	2023	55,183,358,122
18	12	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	2023	54,554,498,288
19	20	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	2023	53,625,427,894
20	19	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	2023	51,201,136,734
21	17	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	2023	48,466,619,474
22	23	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	2023	46,373,169,756
23	21	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	2023	46,281,732,965
24	18	Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	2023	41,577,004,564
26	28	KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	2023	38,466,957,766
28	47	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	2023	38,001,964,485
30	25	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	2023	35,920,234,122
31	26	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	2023	34,712,999,462
32	29	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	2023	34,055,329,781
34	43	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	2023	33,469,916,382
35	38	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	2023	32,538,073,036
36	34	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	2023	28,679,862,067
42	-	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	2023	24,264,132,554
44	55	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	2023	23,770,380,337
45	48	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	2023	23,551,133,475
46	39	Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	2023	23,537,455,745
49	42	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	2023	23,036,431,810
50	65	ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	2023	22,472,676,014
55	62	BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	2023	20,113,405,678
56	45	AKSA Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	2023	19,969,980,529
57	100	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	2023	19,795,166,277
58	36	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	2023	19,745,608,408
59	97	Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	2023	19,738,359,970
61	53	ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	2023	18,635,674,044
62	126	MAN Türkiye A.Ş.	2023	18,214,994,073
65	57	Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	2023	17,503,944,950
66	50	Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş.	2023	17,464,234,518
68	54	Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	2023	16,895,741,412
69	56	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	2023	16,870,241,364
70	68	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	2023	16,621,581,912
72	116	Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	2023	16,084,860,682
75	59	Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	2023	15,272,938,661
82	86	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	2023	14,438,684,400
85	58	Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	2023	13,826,743,463
91	105	HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	2023	13,617,381,950
95	49	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	2023	13,348,234,397

Sayfa 32'nin devamı

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2023

Genel Sıra No	Genel Sıra No (Önceki Yıl)	Kuruluş Adı	Yıl	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
96	98	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	2023	13,297,274,168
102	75	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	2023	13,043,213,825
105	113	Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	2023	12,554,502,024
107	67	Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	2023	12,402,025,396
109	120	Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	2023	12,104,908,194
110	124	Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	2023	12,094,465,775
112	132	Yazıcı Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	2023	11,990,217,234
113	281	Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	2023	11,933,194,512
116	108	Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	2023	11,514,477,824
117	104	Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	2023	11,478,786,217
118	92	Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	2023	11,475,642,392
120	148	Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	2023	11,428,621,451
121	145	Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	2023	11,287,380,576
125	144	Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	2023	10,877,691,798
127	103	Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	2023	10,826,750,427
129	115	Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	2023	10,611,448,349
130	121	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	2023	10,528,724,551
135	157	Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	2023	10,036,781,287
137	142	Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	2023	9,947,695,685
140	190	Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	2023	9,872,597,081
143	205	Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	2023	9,557,637,655
145	143	Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	2023	9,476,837,984
146	181	Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	2023	9,458,689,201
147	160	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	2023	9,450,629,368
150	131	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	2023	9,295,862,782
154	127	Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	2023	9,207,812,384
155	110	Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	2023	9,138,549,604
167	-	FNSS Savunma Sistemleri A.Ş.	2023	8,137,480,986
171	176	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	2023	8,048,467,450
172	-	Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	2023	8,032,373,110
179	250	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	2023	7,848,784,583
180	212	Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	2023	7,823,370,335
181	137	Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	2023	7,787,621,255
183	174	CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	2023	7,717,275,862
187	173	Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	2023	7,551,724,339
189	218	Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	2023	7,486,909,936
193	196	Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	2023	7,349,984,527
201	134	Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	2023	7,131,280,046
207	79	Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	2023	7,032,800,954
208	184	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	2023	6,989,297,181
209	139	Eti Alüminyum A.Ş.	2023	6,864,642,554
212	358	Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	2023	6,845,071,666
213	259	Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	2023	6,800,232,381
214	233	İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	2023	6,798,920,737
215	287	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	2023	6,790,933,393
220	199	Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	2023	6,757,885,352
226	245	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	2023	6,577,022,582
232	216	Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	2023	6,359,094,691
234	229	Hema Endüstri A.Ş.	2023	6,220,389,846
235	252	HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	2023	6,196,282,144
240	291	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	2023	6,008,249,915
242	198	Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	2023	5,994,465,294
244	147	Arslan Alüminyum A.Ş.	2023	5,909,776,286
247	195	Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	2023	5,875,458,725
253	290	Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	2023	5,769,703,947
254	418	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	2023	5,767,404,967

Sayfa 34'ün devamı

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2023

Genel Sıra No	Genel Sıra No (Önceki Yıl)	Kuruluş Adı	Yıl	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
276	363	Emas Makina Sanayi A.Ş.	2023	5,433,442,410
280	206	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	2023	5,383,118,181
294	323	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	2023	5,096,699,545
295	295	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	2023	5,083,450,759
297	284	Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	2023	5,068,094,185
298	277	CMS Jant Sanayi A.Ş.	2023	5,050,196,130
299	-	Farplas Otomotiv A.Ş.	2023	5,049,368,233
308	348	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,898,752,639
312	403	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	2023	4,832,426,486
318	319	Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,762,404,592
320	334	Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,742,574,314
322	303	Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	2023	4,703,686,556
323	417	Cevher Jant Sanayii A.Ş.	2023	4,690,904,026
324	452	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	2023	4,683,209,699
328	357	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,634,001,064
329	390	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	2023	4,630,076,904
331	299	Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,621,429,838
346	404	Tırsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,364,875,786
353	398	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	2023	4,226,774,079
354	346	Ağır Haddecilik A.Ş.	2023	4,210,646,106
355	362	Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	2023	4,195,873,014
356	293	Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,177,702,083
359	378	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,158,049,183
363	296	ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,133,907,707
364	369	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	2023	4,122,688,988
369	422	Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	2023	4,081,553,212
379	344	Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,955,806,696
383	456	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,938,070,766
387	-	Erkunt Traktör Sanayii A.Ş.	2023	3,882,642,468
390	226	Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,794,286,606
399	463	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	2023	3,720,098,724
400	436	Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	2023	3,709,272,132
405	444	Ferro Döküm San. ve Dış Tic. A.Ş.	2023	3,682,248,156
406	373	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,656,098,835
407	385	Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,611,693,851
411	376	Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	2023	3,574,967,552
412	481	Yılmaz Redüktör San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,570,474,023
417	480	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,540,040,844
421	402	Norm Salihli Vida ve Civata Makine San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,477,744,535
423	-	Korel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,467,064,997
434	443	Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,387,617,598
435	-	Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	2023	3,387,569,334
436	421	Üntel Kablo San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,383,696,939
446	395	ÇİMTAŞ Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	2023	3,304,213,844
450	-	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,265,368,583
452	-	Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,243,755,033
455	482	Torun Metal A.Ş.	2023	3,220,274,090
456	-	Kenan Metal A.Ş.	2023	3,219,798,718
462	-	Hattat Traktör San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,180,483,566
468	426	Akcoat İleri Kimyasal Kaplama Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,151,539,887
473	468	Erkunt Sanayi A.Ş.	2023	3,121,063,390
480	407	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,060,688,415
481	494	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	2023	3,050,760,147
494	424	Ege Endüstri ve Ticaret A.Ş.	2023	3,023,045,892
497	-	Johnson Electric Otomotiv Ürünleri Ltd. Şti.	2023	3,003,430,374
		GENEL TOPLAM		6,374,713,084,591

SUBCONTURKEY'in konseptine uyan firmalar listelenmiştir.

'Suçlamayı bırakın görevinizi yapın'

TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'nın önceki gün yaptığı açıklamalara tepkiler sürüyor. Madde sepetini açıklamamakla suçlanan Çetinkaya'nın basın toplantısında şirket kârlılıklarının enflasyonu yukarı çektiği söylemine sanayici yanıt verdi. **Istanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçivan** sosyal medyadan yaptığı paylaşımında "TÜİK, bugün görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" dedi.

● **Ekonomi Servisi**

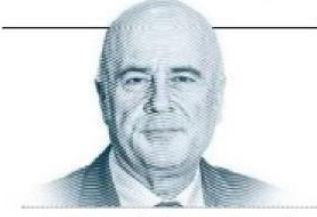

► **SERVET YILDIRIM**

Fahiş fiyat
artışı mı? Fahiş
enflasyon mu? /16

Fahiş fiyat artışı mı, fahiş enflasyon mu?

EKONOMİNİN HALLERİ
Servet Yıldırım
servet.yildirim@nbe.com.tr

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanı Erhan Çetinkaya'nın iki gün önceki açıklamalarıyla yeni bir tartışma başladı. Şirketler "fahiş kar" peşinde mi?

TÜİK Başkanı "Türkiye'deki şirketler enflasyonist ortamı kullanarak normalde alması gereken karlardan daha yüksek fahiş karlar elde ediyorlar. Enflasyondan bağımsız şirket karlarına bağlı bir fahiş fiyat artışı var" diyor. Önemli bir açıklama çünkü açıklamayı yapan kişi Türkiye'de 26 bölge ve 81 ilde 608,594 fiyatı derleyerek fiyat endekslerini hesaplayan kurumun başkanı. Bu açıklama karşısında zan altındaki şirketlerin çıkıp kendilerini savunmaları gerekir. Gerçi

bu iddiaya cevap bu açıklamadan üç hafta önce farklı bir şekilde yapılmıştı, hem de kapsamlı bir araştırma tarafından.

Haziran ayının son haftasında açıklanan **İstanbul Sanayi Odası** 500 Büyük **Sanayi** Kurulu Araştırma sonuçları durumun farklı olduğunu gösteriyor. Buna göre birçok karlılık ve satış büyüklüğünde 2023 yılında nominal bazda yüksek artışlar var ancak enflasyonu dikkate aldığımızda durum değişiyor. Enflasyondan arındırıldığında çok fazla bir şey kalmıyor. Karlılık oranları da nominal artışlar kadar parlak değil. Faaliyet karı yüzde 40 artışla 937 milyar lira olmuş. Buna karşılık faaliyet karlılığı oranı, 0,3 puan düşüşle yüzde 12,8'den yüzde 12,5'e gerilemiş. Faiz, amortisman ve vergi öncesi karı da yüzde 45,5 artmış, FAVÖK karlılık oranı sadece 0,3 puan artmış. Kar eden kuruluş sayısı bir önceki yıla göre 38 adet düşmüş. Aynı şekilde aktif karlılık oranının da gerilediği görülüyor.

Dolayısıyla bir tür "kral çıplak" durumu yaşanıyor. Yüksek enflasyon, şirket karlarının nominal ola-

rak yüksek oranda artmasına yol açmış; ama enflasyondan arındırıldığında ortada yüksek rakamlar kalmamış. Enflasyon Türkiye'de pek çok şeyi bozduğu gibi bilançolarda da bir bozulmaya yol açtı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**'ın dediği gibi "Artık hepimiz biliyoruz ki yüksek enflasyon şirket bilançolarında geçici bir illüzyon yaratıyor. Zaman geçtikçe gerçeklerle yüzleşiyoruz."

Bazı firmaların fiyatlama davranışları enflasyonun da ötesinde olabilir; fahiş zamlar yapılıyor ve fahiş karlar elde ediliyor olabilir ama bu münferit örneklerin dışında genele bakıldığında enflasyonun şişirici etkisini her alanda görüyoruz. Bunun dışında fahiş fiyat artışı yapanlar elbette vardır ama fahiş fiyat artışlarını takip edip, bu artışları yapanları terbiye etmek için ise zaten görevlendirilmiş otoriteler ve kurumlar bulunmaktadır. Eğer bunlar görevlerini yerine getiremiyorlarsa bu ayrı bir sorundur.

Erdal Bahçivan'ın dediği gibi İSO 500'ün 2023 sonuçları "finan-

sal istikrardan uzaklaşmanın ilk etkisinin yüksek enflasyon olacağı, enflasyonist bir büyüme yapısının da nitelikli ve sürdürülebilir olamayacağı" gerçeğini gösteren bir mikro laboratuvardır. Yüksek enflasyon fiyat algılamasını bozar. Nispi fiyat değişimleri ayırt edilemez olur; karar almayı zorlaştırır. Sap ile samanı birbirine karıştırır. Biz de yaşanan da budur.

TÜİK Başkanı Çetinkaya, Türkiye'deki şirket karlarının enflasyonu yukarı taşıyan bir etkiye sahip olduğuna dikkat çekiyor. "Tavuk mu yumurtadan çıkar? Yoksa yumurta mı tavuktan?" gibi bir açmaz bu. Yüksek enflasyon şirket karlarını şişiriyor, şişen şirket karları enflasyonu şişiriyor. Bunun adı literatürdeki beklentilerdeki bozulma ve geçmiş enflasyona endeksleme eğiliminin güçlenmesidir. Bundan üç yıl önce yüksek enflasyona yol açacak o ilk adımlar atıldığında ekonomistlerin uyardıkları tehlike de tam olarak buydu. O zaman bu uyarılar dikkate alınıp, enflasyon yükselişine yol açan o politika dönüşü yapılmıyorsa, Türkiye bugün bu konuları tartışıyor olmayacaktı.

► **SADİ ÖZDEMİR**
Kar ve ihracat
enflasyon yapar mı? /14

Kâr ve ihracat enflasyon yapar mı?

EKONOMİDE SAĞDUYU
Sadi Özdemir
sadi.ozdemir@nbe.com.tr

Enflasyon öyle dirençli çıktı ki bazı iktisatçılar ve bürokratlar özel sektörü tek sorumlu ilan etmeye başladı. Önce “**ihracat enflasyonu azdırıyor, yasakların ihracatı**” diyenler oldu. Şimdi de “**Sanayi şirketleri ya da diğer sektörlerdeki şirketler çok kâr ettikleri için enflasyon düşüyor**” diyenleri duyar olduk. Osmanlı devletinin ‘ekonomisi’ ya da ‘Osmanlı iktisat tarihi’ üzerine çok kafa yormuş isimlerden merhum **Mehmet Genç**, çok naif şekilde mealen “Osmanlıda devletini yönetenler; **yurt içinde bolluk olsun, bolluk ucuzluk getirir**” diye ihracatı ya-

saklamış, ithalatı teşvik etmiştir” derdi. Bu naif düşünce yurt içinde üretimi bitirmiş ve önünü tamamen kapatmış, ne bolluk olmuş ne de fiyatlar düşmüştü. Daha kötüsü Osmanlı devleti sanayileşmeden tarihe gömüldü. Dolayısıyla ihracatı yasaklayıp ya da zorlaştırıp enflasyon düşürme saplantısı sonunda bir devleti tarihten düşürdü. O nedenle Cumhuriyeti kuranlar özel sektörü, çiftçi, esnaf ve zanaatkardan ibaret bir ülkede devlet eliyle sanayileşmenin yolunu açmak için çırpındı. Peki, herhangi bir şirket kaç yıl kârsız ayakta kalabilir? Şirketler kâr etmese yatırım, istihdam ve vergi nasıl oluşacak? İşte bu nedenle **İstanbul Sanayi Odusu** (İSO) Başkanı **Erdal Bahçivan**’ın “TÜİK, bugün görev walanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplamayı yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi” şeklindeki açıklaması çok yerinde oldu.

■ BYD'nin gelişi, TOGG'u nasıl etkiler?

Söz sanayiden ve kârlardan açılmışken, her şeye rağmen ülkemizde ‘sanayinin kârlılığı’ bir çekim yaratıyor ki Türkiye’ye 27 yıllık aradan sonra **‘bir otomobil fabrikası’** yatırımı geliyor. Çinli BYD, Türkiye’de (**Manisa’da**) **1 milyar dolarlık yatırımla 150 bin otomobil üretim kapasitesine sahip fabrika kuracak**. Bir başka Çinli SWM Motor ise Türkiye’de **50 bin otomobil kapasiteli yatırım kararı aldı**.

BYD ve SWM’ nin, Türkiye’de elektrikli ve hibrid otomobiller üreteceğini dikkate alırsak **bizim yerli ve milli elektrikli otomobilimiz TOGG’a rakip geliyor gibi yorumlanabilir**. Bence öyle olmayacak. Türkiye’de daha çok elektrikli otomobil fabrikası olursa ya da Türkiye daha çok elektrikli otomobil üreten ülke konumuna gelirse TOGG’un küresel marka olması da o kadar kolaylaşacak. TOGG, muhtemelen 2025 başında Avrupa’da pazara çıkacak ve TIOX’in yanına bir de otomobil eklenecek. Bu süreçte Türkiye’nin elektrikli otomobil üretiminde de bir üs olmaya

başladığına dair imajın güçlenmesi çok önemli. Zaten sanayisi iyi illerimizde en az 10 tane daha farklı segmentlerde **‘elektrikli araç üretmek’** için hazırık yapan yerli girişimcilerimiz olduğunu biliyorum. Bazılar fabrikalarını hazırladı, bazıları fabrika binası arıyor. Bu da Türkiye için güzel haber. Çünkü otomotiv sanayimizde özellikle elektrikli otomobil üretim miktarları ve buna yönelik yan sanayinin büyüklüğü global pazarlarda önemli bir referans olacak.

Şu anda **Türkiye Avrupa’nın en büyük 4’üncü otomotiv sanayicisi konumunda ve araç üretim kapasitemiz 2 milyona yakın**. Bazıları bizim otomotiv sanayisini beğenmese de yıllık ihracat 30 milyar doların üzerinde seyrediyor. İthalat ise 20 milyar dolarlarda. Otomotiv yan sanayi üretimimiz ve ihracatımızın bu rakamlarda çok önemli katkısı var. Dolayısıyla otomotiv sanayimizin elektrikli otomobil üretiminde de iddialı olması şart. Otomotivdeki üretim gücümüzü, rekabetçiliğimizi önümüzdeki yıllarda da sürdürmeliyiz.

İSO BAŞKANI BAHÇIVAN'DAN, TÜİK'E "KÂR" TEPKİSİ

TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'nın, "Şirket karları enflasyonun üzerinde artıyor. Türkiye'de şirket karları enflasyonu yukarı taşıyan etkiye sahiptir" yönündeki sözlerine **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçivan** sert tepki gösterdi.

Bahçivan sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, "TÜİK, bugün görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" dedi.

ISO Başkanı: TÜİK, görev alanının dışına çıkmasın

İSTANBUL Sanayi Odası

(ISO) Başkanı **Erdal**

Bahçivan'dan TÜİK

Başkanı Çetinkaya'nın

"Türkiye'deki şirketler

enflasyonist ortamı

kullanarak normalde

alması gereken kârlar-

dan daha yüksek fahiş kârlar elde

ediyorlar" sözlerine tepki gösterdi.

Bahçivan, "TÜİK, görev alanının dı-

şına çıkarak enflasyon konusunda

bazı kesimleri suçlamak yerine, top-

lumun geneli tarafından merak edi-

len enflasyon hesaplama yöntemi-

le ilgili sorulara, daha ikna edici bir

açıklama getirmeliydi" dedi. **Sayfa 6**

Erdal Bahçivan

'İÇLER ACISI BİR AÇIKLAMA'

İSTANBUL Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**'dan TÜİK'in enflasyon ve kâr açıklamasına tepki geldi. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan** sosyal medya hesabından paylaşımında bulundu. TÜİK'in şirketlerle ilgili açıklamalarına vurgu yapan Bahçivan, şu ifadeleri kullandı; "TÜİK, bugün görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi." Sabancı Üniversitesi Finans Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Özgür Demirtaş, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanı Erhan Çetinkaya'nın enflasyon hesaplamasına ilişkin dünkü açıklamalarına sert tepki gösterdi. İktisatçı akademisyen Prof. Dr. Demirtaş, X (Twitter) hesabından sözlerine ilişkin "İçler acısı bir açıklama. Korkunç bir açıklama. Olacak iş değil. Aklımı oynatacak derecede sinirlendirici bir açıklama" diyen Demirtaş, şöyle devam etti: "Bir başkan bu sözleri nasıl söyler? Aman Allahım, aman Allahım."

TÜİK suçlama yerine merak edilenlere ikna edici açıklama yapsın

TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'nın şirket kârlarının enflasyonun yukarı taşınmasında etkili olduğu yönündeki sözlerine iş dünyasından tepki geldi. **ISO Başkanı Erdal Bahçivan**, "TÜİK, görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" dedi.

'BAŞKAN BİR DEVLET MEMURU OLARAK SINIRLARINI BİLMELİDİR'

■ TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya'nın skandal açıklamalarının ardından DISK basın duyurusunda bulundu. DISK, TÜİK Başkanı'nın bir devlet memuru olarak sınırlarını ve sorumluluklarını bilmesi gerektiğini belirterek "TÜİK Başkanı çarptırmaya ve yanıltmaya son vermelidir. Bir kamu görevlisi olan TÜİK Başkanı öncelikle kesinleşmiş yargı kararlarına uymalıdır. TÜİK Başkanı her açıklaması ile TÜİK'in güvenilirliğine gölge düşürmeye ve halkın ekmeğiyle oynamaya devam ediyor. TÜİK, Mayıs 2022 öncesi ortalama madde sepeti fiyat listesi verilerini de TÜİK'in sitesinden kaldırdı. Veri şeffaflığı ve güvenilirliği daha da tartışılmalı hale geldi. TÜİK Başkanı konuyu açıkça çarptıyor ve istinaf aşamasında kesinleşmiş yargı kararını "Hukuka aykırı bir yürütmeyi durdurma karar aldılar" diyerek itibarsızlaştırmaya çalışıyor. Kesinleşmiş yargı kararını çarptırmak ve küçümsemek TÜİK Başkanı'nın işi değildir. TÜİK Başkanlığı, bir devlet memuru olarak kesinleşmiş yargı kararlarını "hukuk dışı" olarak niteleyecek merd değildir. Üst düzey ve sorumlu bir devlet memuru olarak TÜİK Başkanı kesinleşmiş yargı kararlarını geiktirmeksizin uygulamakta yükümlüdür. TÜİK Başkanlığı yargı kararlarını tartışacak siyasi ve toplumsal bir merd değil, idari bir organdır. TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya görevinin sınırlarını ve sorumluluklarını bilmelidir" dedi.

'KURUM GERÇEKLERİ SÖYLEMEYEN BİR MAKİNEYE DÖNÜŞTÜ'

■ TÜİK, şeffaflık tartışmasını değerlendiren Ekonomi-Politikçi Prof. Dr. Mustafa Durmuş, "TÜİK, gerçekleri söylemeyen bir makineye dönüştü. Madde fiyatlarını kasmaları, enflasyon çok daha yüksek çıkacaktı. Doğru veriyi esas almasanız, hiçbir programın başarılı olma şansı yok" dedi. İdare Hukukçusu Prof. Dr. Metin Günday ise maaşları enflasyona göre belirlenen kamu çalışanları ve emeklilerin, zararlarının tazmini için idari dava açabileceklerini bildirerek "TÜİK, gerçek verilerden hareket etmek suretiyle bütün bu belirlemeleri yapmak mecburiyetinde. Bunu yapmazsa görevini yerine getirmemiştir, kusurludur. Eğer TÜİK, gerçek rakamları kullanmamış ise ve gerçek dışı bir enflasyon oranı belirlemişse kamu görevlileri ve emeklilere, gerçek enflasyonun altında bir artış yapılacak ve bu da onların zararına yol açacak demektir. TÜİK'in gerçek olmadığı iddia edilen rakamları kullanmak suretiyle belirlediği enflasyon oranına göre bir maaş artışı yapıldığında kamu görevlileri ve emekliler zarara uğrayacak demektir. Bu, bir idari davaya konu yapılabilir" dedi.

■ Enflasyon hesaplamalarının doğru ve şeffaf olmadığıyla ilgili tartışmalar sürerken Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanı Erhan Çetinkaya bazı açıklamalarda bulunmuştu. TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya gazetecilere yaptığı sunumda yüksek şirket kârlarını ve enflasyona etkisini sıkça vurguladı. Çetinkaya, "Şirket kârları enflasyonun üzerinde artıyor. Türkiye'de şirket kârları enflasyonun yukarı taşınan etkiye sahiptir." dedi. Prof. Dr. Ensar Yılmaz'ın şirket kârlarının 2018'den ve Covid salgınından sonra nasıl yükseldiğini ortaya koyan araştırmaya atıfta bulunarak, "Türkiye'deki fahiş şirket kârları enflasyonu yukarı taşıyan bir etkiye sahiptir, akademik olarak bu gösterilmiştir" değerlendirmesini yaptı. TÜİK Başkanı enflasyon için şirketleri suçlarken, iş dünyasından sert tepki geldi. **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan**, sosyal medya hesabından yaptığı sert açıklamada, TÜİK'in görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara, daha ikna edici bir açıklama getirmeliydi" ifadelerini kullandı. Eski Hazine Müsteşarı Dr. Mahfi Eğilmez de sosyal medyadan bir soru üzerine tartışmaya dahil oldu. X'ten bir kullanıcı Eğilmez'i etiketleyerek "Bu konuların yabancısıyız. Hocam ne der acaba? Bir şeyler dedi de kaçırık mı?" diye sordu. Eğilmez ise soruya "TÜİK Başkanından daha yabacı değilsinizdir bu konulara" karşılığını verdi. **EKONOMİ SERVİSİ**